

**แนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
เพื่อควบคุมดูแลกิจการผลิต สะสม ขนส่งดอกไม้เพลิง
และการป้องกันแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญจากการเล่นพลุ ประทัด หรือดอกไม้เพลิง**

จัดทำโดย กองกฎหมาย กรมอนามัย

18 มกราคม 2567

การผลิต และสะสมดอกไม้เพลิงโดยผิดกฎหมาย หรือมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด มีความเสี่ยงอาจเป็นเหตุให้เกิดการระเบิด หรือเกิดไฟไหม้อาคารบ้านเรือนส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิต เพื่อเป็นการควบคุมป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนและชุมชน หน่วยงานทุกภาคส่วน ทั้งประชาชน ผู้ประกอบกิจการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จึงจำเป็นต้องร่วมมือกันเฝ้าระวัง และกวดขันไม่ให้มีการผลิต สะสม ขนส่ง และจำหน่าย พลุ/ ประทัด/ ดอกไม้เพลิง แบบผิดกฎหมาย

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่ใช้ ในการควบคุมดูแลการผลิต สะสม ขนส่งดอกไม้เพลิง และการกระทำใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน โดยกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองประชาชนในด้านสุขลักษณะและอนามัยสิ่งแวดล้อม หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ โดยราชการส่วนท้องถิ่นสามารถบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ดังนี้

1. การควบคุม กำกับดูแล กิจการผลิต สะสม ขนส่งดอกไม้เพลิง หรือสารเคมีอันเป็นส่วนประกอบในการผลิตดอกไม้เพลิง ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดย

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรา 31 ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งปัจจุบันออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ข้อ 12 (14) กำหนดให้ “การผลิต สะสม ขนส่งดอกไม้เพลิง หรือสารเคมีอันเป็นส่วนประกอบในการผลิตดอกไม้เพลิง” เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และมาตรา 32 กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา 31 บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลสภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ผู้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ และมาตรา 33 กำหนดให้ผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้า ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนิน

กิจการ...

กิจการ และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวง ควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

ดังนั้น หากผู้ใดประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทเกี่ยวกับการผลิต สะสม ขนส่งดอกไม้เพลิง หรือสารเคมีอันเป็นส่วนประกอบในการผลิตดอกไม้เพลิงที่ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็น กิจการที่ต้องควบคุมในพื้นที่ในลักษณะที่เป็นการค้า โดยไม่ได้รับใบอนุญาตถือเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติ ตามมาตรา 33 และมีโทษตามมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การควบคุมดูแลประชาชนหรือผู้เล่นดอกไม้เพลิง ไม่ให้ก่อเหตุรำคาญ โดยราชการส่วนท้องถิ่นหรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้แก่ เทศบาล อบต. กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา สามารถออกประกาศแจ้ง เตือนประชาชนในการเล่นดอกไม้เพลิงอย่างปลอดภัย และไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน กรณี อปท. ได้ มีการจัดประเพณีลอยกระทง หรือเทศกาลต่าง ๆ สามารถจัดพื้นที่เฉพาะสำหรับการเล่นดอกไม้เพลิง โดยต้องอยู่ ภายใต้อการควบคุมดูแล และมีระบบความปลอดภัยควบคุมเหตุที่อาจเกิดขึ้นไว้ด้วย

กรณี อปท. พบว่ามีการเล่นดอกไม้เพลิงที่มีความเสี่ยงอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ก่อให้เกิดความ เดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง สามารถบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามความในหมวด 5 เหตุรำคาญ ซึ่งมาตรา 25 กำหนดว่าในกรณีที่มีเหตุอันอาจ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นต่อไปนี้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ มาตรา 25 (4) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสิ้นสະเทือน ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยเจ้าพนักงานมีอำนาจ ออกคำแนะนำ และออกคำสั่งให้ผู้ก่อเหตุรำคาญดำเนินการระงับเหตุรำคาญหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้นตามสมควรได้ รายละเอียดดังนี้

กรณีที่เป็นเหตุรำคาญโดยทั่วไป

1) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 27 วรรคหนึ่ง ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ก่อก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น หากไม่ทราบหรือไม่มีผู้ก่อเหตุ เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นมีอำนาจในการปรับปรุงสถานที่นั้นจนเหตุรำคาญนั้นหมดไปได้

2) กรณีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญอยู่ในที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 28 วรรคหนึ่ง ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนนั้นให้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง จนเหตุรำคาญนั้นหมดไปหรือบรรเทาลง ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงอย่างไรก็ได้ที่สามารถแก้ไขให้เหตุดังกล่าวนี้ให้หมดไป หรือบรรเทาลง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ ในทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีประกอบการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปรับปรุงนั้นด้วย

โดยที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ก่อก่อเหตุเป็นราย ๆ ไป โดยต้องระบุ วิธีการป้องกันหรือแก้ไข และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ชัดเจน ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ร้องเรียน หากพบเห็นหรือได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

กรณีที่เกิดรำคาญนั้นอาจกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมหรืออาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

1) ในกรณีร้ายแรง อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจตามมาตรา 8 ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้น ให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญตามที่เห็นสมควร หากผู้ก่อเหตุไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อธิบดีกรมอนามัยสามารถสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้ออกคำสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ดำเนินการแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นตามสมควร อีกทั้ง อธิบดีกรมอนามัยยังสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 8/1 ในการประสานขอให้คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด หรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นประกอบการออกคำสั่งตามมาตรา 8 โดยไม่ชักช้า

2) กรณีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญเป็นที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 27 วรรคสอง ในการจัดการระงับเหตุรำคาญนั้นตามที่จำเป็น และเก็บค่าใช้จ่ายในการดำเนินการกับผู้ก่อเหตุ

3) กรณีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญอยู่ในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 28 วรรคสาม ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามไม่ให้ใช้สถานที่นั้นจนกว่าจะมีการระงับเหตุรำคาญจนเป็นที่พอใจ

4) ในกรณีร้ายแรง เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจตามมาตรา 46 วรรคสอง ในการออกคำสั่งเป็น วาจาหรือหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญตามที่เห็นสมควร แล้วจึงแจ้งให้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ และอาจให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือตามที่ได้รับคำสั่งร้องขอภายใน 7 วัน

หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งมาตรา 27 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 28 วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศ ที่ออกตามมาตรา 28/1 วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร จะมีโทษตาม มาตรา 74 จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์ กฎหมายว่าด้วยเครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน กฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วย คຸ່ມครองแรงงาน ประกาศกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และ กระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การควบคุม และกำกับดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอก ไม้เพลิง และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2547

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คลินิกกฎหมาย กรมอนามัย โทร. 0 2590 4183